

תורת אביגדור

הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל

פרשת תרומה תשפ"ב

"ושכנתי בתוכם" - קדושתו של היהודי

הרבה יותר מזה, וכדאי לנו מאוד להאזין בקשב רב לדברים שאמר.

כאשר קרח ניסה לשכנע את משה רבינו בצדקת עמדתו, הוא אמר את המילים הבאות: "רב לכם כי כל הַעֲדָה כָּלָם קְדוּשִׁים וּבְתוֹכָם ה' וּמְדוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קְהַל ה'" (במדבר טז, ג). מה התכוון קרח באומרו "ובתוכם ה'?" האם הוא התכוון לכך שבמרכזו של מחנה ישראל, הקב"ה שורה במשכן?

אין בכך כל הגיון! כיצד עובדה זו מסייעת לטענתו? קרח טען בפני משה: "מדוע אתה לוקח לעצמך את כל המשרות? אתה המנהיג, המלך, ואהרן אחיך הוא הכהן הגדול, ואותנו אתה משאיר בחוץ! אנחנו גם כן חשובים!" אם כן, כיצד הטענה לפיה הקב"ה משרה את שכינתו במשכן, מסייעת לו? אין בטיעון זה כדי להוכיח שקרח או כל אדם אחר, ראוי לתפקיד בדיוק כמו משה ואהרן.

עם קדוש

אולם התשובה היא, שקרח לא דיבר כאן על המשכן; הוא דיבר על האנשים! "ובתוכם ה' - ה' נמצא בתוך כל אחד ואחד מאתנו!" זה היה הטיעון האמיתי של קרח: "כולם קדושים" משום ש"בתוכם ה'!" לא רק אתה ואהרן! כל בן ישראל ובת ישראל ראויים לכבוד הגדול ביותר, כי השכינה שוכנת בכלנו.

ואמנם, זהו מושג שקשה מאוד אפילו לדבר עליו! מספיק קשה לדבר על השכינה השורה במשכן, אבל

מושג בלתי נתפס

כולנו מכירים את ההבטחה שהעניק הקב"ה לעם ישראל בפרשת השבוע: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כה, ח). אנחנו לא באמת מקדישים מחשבה רבה מדי כאשר אנחנו קוראים בחומש, ולכן על פי רוב אנחנו חולפים על פני מילים אלו מבלי לשים לב אליהן, אבל למעשה, אם נחשוב על כך - יש כאן דבר בלתי נתפס. לחשוב שהשכינה - מי שברא את היקום כולו יש מאין, וממשיך לקיימו בכל רגע ורגע - יֵרָד וישכון בתוך מחנה ישראל? זה בלתי יאומן!

אולם למען האמת, פסוק זה מלמד אותנו דבר מדהים עוד יותר, יותר ממה שאנחנו סבורים. כאשר אמר השי"ת, "ושכנתי בתוכם", כוונתו לא היתה רק ששכינתו תשכון במשכן, הממוקם במרכזו של מחנה ישראל - לא ולא! זו רק ההתחלה; כלול כאן הרבה יותר מזה! "ושכנתי בתוכם" פירושו "בתוך כל אחד ואחד מבני ישראל" (האלשיך הקדוש בשם חז"ל). פירושו של דבר הוא, שהשראת השכינה במשכן הנמצא במרכז מחנה ישראל, אות היא לקדושה השוכנת בתוך כל אחד ואחד מאתנו.

ויש לנו מקור מהימן מאוד, קדום ביותר לפירוש זה. אם אומר לכם את שמו, יתכן ותסברו שהוא אינו נחשב למקור, אולם לדעתי הוא מקור מצויין וחשוב - מדובר בגדול בתורה, גאון אמיתי. אז מדוע אם כן אני חושש שהוא אינו מקובל עליכם? כי הגאון הגדול המדובר הוא לא אחר מאשר קרח! קרח היה אדם גדול ביותר, ועוד

"קל נא רפא נא לה"

ציבור מבקשי ה', השותים בצמא את דברי תורתו של הגאון ר' אביגדור מילר זצ"ל, נקרא להעתיק בתפילה ולקרוע שערי שמים עבור

אסתר בת שרה מרים

לרפואה שלמה

בת משפחתו של אחד מעמודי התווך של מפעל "תורת אביגדור", אשר שם לילות כימים למען הפצת הגיליון, ואשר לולא התמסרותו המיוחדת עבור זיכוי הרבים, לא היה קם ועומד המפעל הגדול הזה. קוראים אנו בזאת לציבור הקדוש להכיר טובה ולהתחנן בפני מלך יושב מרומים שיחוס וירחם עליה וישלח לה רפואה שלמה מהרה מן השמים בתוך שאר חולי ישראל.

"הן קל כביר ולא ימאס"

גוף קדוש

קשה לנו עד מאד אפילו לדבר על רעיון שכזה, אולם הנה הוא כתוב, שחור על גבי לבן: אנחנו מצווים להכניס את בשר קרבן הפסח אל תוך פינו, ללעוס אותו ולבלוע אותו, כי עכשיו אנחנו המזבח! איזה דבר מדהים! בדיוק כפי שהמזבח הוא קדש קדשים, כך גופו של הבן ישראל אינו פחות קדוש מזה.

אכן, גופנו אינו רק כמו מזבח - הגוף היהודי קדוש יותר מאשר בית המקדש עצמו. נביא לכך ראייה פשוטה: נניח שח"ו, פורצת שריפה בבית המקדש בשבת, האם יש איזה היתר לכבות את האש כדי להציל את בית המקדש? בוודאי שלא! אבל אם ילד יהודי שוכב בעריסה, ילד חולה ר"ל, שלא נותר לו זמן רב לחיות, ופורצת בשבת שריפה המסכנת את חייו, עושים הכל כדי להציל את חייו. חייבים לכבות את האש, לנסוע אל בית המרקחת, לרשום מרשם, לבשל עבורו, עושים כל מה שצריך על מנת להצילו.

רואים אנו אם כן שחייו של יהודי הם קדושים יותר מבית המקדש כולו על כל כלי; ספרי התורה, ארון הברית, וכל השאר - אין קדושה כקדושת גופו של יהודי. כל עוד היהודי חי בעולם, ויש בקרבו את החלק אלוך ממעל, חלק ממנו יתברך כביכול, אין דבר יותר קדוש ממנו. אנחנו לא סתם עוד אומה ממשפחת העמים; אנחנו ישות נפרדת לגמרי בעולם. העם היהודי נפרד מאומות העולם, ומציאותו הפכה למציאות שונה לגמרי.

גוי אחד בארץ

זהו שאומר הפסוק, "ומי כעמך כי שָׂרָאֵל גוי אֶחָד בְּאָרֶץ" (שמואל ב', ז, כג) איננו רק העם הנבחר, אלא אנחנו העם האחד והיחיד, השונה לחלוטין מכל אומה אחרת. שאר האומות, העמים של הארץ, גופם אינו קדוש. יתכן ולפעמים הם משיגים השגות ודעות אצילות ונעלות - למה לא? כל אדם מסוגל להשיג אצילות; לכל אדם בעולם ישנה נשמה שבכוחה להשיג דברים גדולים, אם רק ידע כיצד לנצל אותה כראוי, אבל הקב"ה בחר להשרות שכינתו אך ורק "בתוכם" - בעם ישראל בלבד, ומעתה, גם גופו של כל איש מישראל הוא קדש קדשים.

וזו הסיבה שמעתה ואילך, אסור לנו להכניס לפינו כל דבר העולה על דעתנו, אלא אך ורק מה שאושר על ידי התורה. בדיוק כפי שאסור להקריב קרבן על גבי המזבח הקדוש, אלא אם כן נצטוונו על ידי התורה הקדושה לעשות כן, כך גם לגבי גופנו - הוא אינו פחות קדוש מהמזבח. כך מלמדת אותנו התורה: "כי עם קדוש אתה לה' אֱלֹהֶיךָ לֹא תִבְשֹׁל גְדֵי בְּחֶלֶב אֱמוֹ" (דברים יד, כא). כך גם במקומות נוספים: "לֹא תֹאכְלוּ כֹל נֶבֶלָה... כִּי עַם קְדוֹשׁ אַתְּהָ לַה' אֱלֹהֶיךָ", "וְאִנְשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוּ לִי וּבְשָׂרׁ בְּשָׂדֶה טָרְפָה לֹא תֹאכְלוּ". אסור לאדם להכניס אל תוך גופו הקדוש, דבר בלתי קדוש. כשיהודי מקפיד על הלכות

שהשכינה תשרה בתוכנו? לחשוב שאנחנו קדושים מכך קדושתו יתברך השוכנת בתוכנו?! זה נראה כמושג שהוא מעבר ליכולתנו אפילו לדון עליו. אבל זה בדיוק מה שקרה לעם ישראל בתחילת לידתו - הפכנו לא רק לעם נבחר, אלא לעם קדוש.

קרבנות קדומים

דבר ידוע הוא, שמאז ומעולם, עוד מימי קדם, אנשים הקריבו קרבנות. אדם הראשון הקריב קרבן כמבואר בחז"ל (חולין ס, א), קין והבל וכן נח הקריבו קרבנות כמפורש בפסוקים. כשלאנושות עוד היה מעט שכל - לפני שזה נשדד מהם על ידי כל מיני סופרים ו"פילוסופים" טיפשים, שזלזלו בקרבנות - כולם הבינו שהקרבנות קרבנות היא אופן שבו האדם מבטא את דבקתו בבורא.

אמנם, נוכל לשים לב שכל הקרבנות הללו לאורך ההיסטוריה היו קרבנות עולה, שבהם הבהמה נשרפה כליל על המזבח, והעשן שהיתמר כלפי מעלה נועד להביא נחת רוח לאלקים, ולשמש כ"אכילת מזבח" כביכול.

אבל אף אחד בהיסטוריה לא העלה על דעתו שהוא, ילוד אשה, יאכל מהקרבן. רק לחשוב על דבר כזה היה נחשב חילול הקודש! שמישהו יקח לעצמו דבר שהוקדש לשלחנו של הבורא, ויחלל אותו על ידי הכנסתו לתוך פיו? דבר כזה לא בא בחשבון כלל וכלל!

רעיון מהפכני

אולם אז, בליל ט"ו בניסן, התרחש מהפך. באותו לילה, בו הוציא אותנו ה' ממצרים להיות לו לעם, השתנו פני ההיסטוריה. מה אירע אז? נצטוונו לאכול מקרבן הפסח - "וְאָכְלוּ אֶת הַבֶּשֶׂר" (לעיל יב, ח). אל לנו לחשוב שמדובר במצוה אחת, אותה מקיימים - ותו לא. עלינו להבין מה ארע כאן. כידוע, בכל קרבן יש חיוב לשרוף חלבים ואימורים על גבי המזבח. בלי זה, אם לא שורפים שום דבר לה', איזו משמעות יש למושג "קרבן"? ובכל זאת, בפסח מצרים, לא מצינו כל הקרבה על גבי המזבח, שכן לא היה מזבח כלל! זו שאלה גדולה - כיצד יתכן קרבן פסח ללא הקטר חלבים על גבי המזבח?

והתשובה היא כדלהלן - יש כאן דבר מדהים, אז שימו לב היטב - כאשר בני ישראל הכניסו את בשר הקרבן אל פיהם, זה היה המזבח. כשבן ישראל אוכל מקרבן, הרי זה כמו אש המזבח ששורפת אותו! וזו התשובה לשאלה, כיצד יתכן שכעת ארע דבר שלא היה מעולם - שבן אנוש יאכל מבשר הקרבן. הסיבה לכך היא, שישראל אינו אדם! הוא הרבה יותר מאדם! במצוה זו, הכריז השי"ת כי הגוף של היהודי הוא קדש קדשים. כאשר אכלו מקרבן הפסח, האש הבושרת ברוחו של היהודי, זו היתה אש המזבח שכלתה את קרבן פסח בגופם.

המושלמת ביותר של גבורה, של חסד, של כל ענין טוב, הכל נכלל בשלמותו של הבורא יתברך.

כמוכן, שבדברים אלו אנחנו מצמצמים את שלמותו של הקב"ה, כי אין ספק שהוא הרבה מעבר לכל שלמות שאנחנו מסוגלים לגלות בעולמנו; שלמותו היא אינסופית! אולם אין לנו ברירה, ועלינו להשתמש בשפה שבני אדם משתמשים בה ומבינים אותה; איננו מסוגלים לדבר בשפה שאינה שפתנו, ולכן התוצאה הטובה ביותר שאנחנו מסוגלים להגיע אליה היא לומר ש"קדוש" פירושו "מושלם".

אם באתם לכאן רק כדי לשמוע ידיעה זו, האמינו לי שזה היה שווה. וניתן ליישם את זה באופן מיידי. היום בערב, כאשר נתפלל תפילת מעריב, נהיה מוכנים מראש - כשנגיע לברכה השלישית, לא נבזבז אותה באמירת מילים חסרות משמעות; לפחות תפילה אחת, פעם אחת, תוכל לחשוב על משמעות המילים שאתה אומר. "אתה קדוש" פירושו "אתה המושלם ביותר, ה'. אתה כל כך מושלם, שאין שום דבר - לא רק דברים עליהם אנחנו יודעים, אין אפילו משהו שנוכל לדמיין - שיכול להתקרב אפילו במקצת לשלמותך. כל דבר בעולם הוא מוגבל; לכל דבר יש חולשות ופגמים, אולם אתה, ה', כולך שלם".

מקור שלמותנו

טוב מאוד! אז עכשיו אנחנו יודעים מהי משמעות המילים, "ברוך אתה ה' הקל הקדוש". אולם כעת אנו שבים אל שאלתנו המקורית: זה נכון, אתה קדוש, קדוש ביותר, קדוש לאין שיעור ולאין תכלית, אולם על מה אנחנו מודים? "אתה, ה', מושלם" - זה עשוי להיות ענין חשוב להתבונן בו, וללא ספק יש כאן יסוד חשוב שמאיר את שכלנו - אבל לכאורה נראה שאין כאן על מה להכיר טובה. על מה יש לנו להודות?

התשובה על כך היא, שככל שה' הוא גדול יותר, כך אנחנו גדולים יותר! משום שבנו בחר ה' להשרות את קדושתו, וכגודל שלמותו של הבורא, כך גדולה שלמותם של האומה בה בחר ה'. ולכן אנו אומרים, "ברוך אתה ה', מודים אנחנו לך ה', על כך שאתה הוא הקל הקדוש - בעל השלמות הגדולה ביותר שניתן להעלות על הדעת". אנחנו מודים לך, מכיון ששלמות זו שלך, משתקפת בנו, ומגדילה את שלמותנו וגדולתנו. מודים אנחנו לך על "ושכנתי בתוכם", על כך שנטעת בנו גדולה אינסופית, שלמות שאף אומה אחרת אינה יכולה אפילו להתקרב אליה; הגדולה המשתקפת בנו - ממנו יתברך.

בדמותו של אבינו

זו הסיבה שנקראנו בנים לה', משום שדרך הבנים להיות דומים להוריהם. "בְּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א), כך אומר לנו הבורא. אם חושבים על כך - זוהי אמירה מדהימה. כמוכן שבימינו, היא הפכה לחסרת ערך,

כשרות, עליו לדעת שפירושו של דבר הוא, שהוא קדוש, ואין להכניס מאכל בלתי קדוש אל תוך מקום קדוש.

אכן, מושגים אלו עשויים להישמע כמוגזמים כאשר שומעים אותם בפעם ראשונה, ובכל זאת, זהו חלק מהתורה, זהו המבט שהקב"ה מצפה מאיתנו לאמצו ולחיות על פיו, ככל יכולתנו. כפי שאמרתי מספר פעמים בעבר, בין אם אנחנו מוכנים לקבל את הדברים ובין אם לא, זה חלק מהתורה, ועלינו לחשוב על העניינים הללו כמה שיותר. ככל שנרבה לחשוב ולהתבונן בהם, כך נעריך יותר את המילים "ושכנתי בתוכם", ואת הקדושה הקיימת בנו.

על מה אנחנו מודים?

כדי להסביר קצת את הדברים, עלינו לפנות לתפילת שמונה עשרה. כל הברכות בתפילת העמידה הינן ביטויים של הודאה לה' - זו משמעותן של המילים "ברוך אתה" - "אני מכופף את בְּרַכִּי בהודאה אליך".

בברכה הראשונה אנו מודים לה' על היותו המגן של אברהם אבינו ושל צאצאיו אחריו. בברכה השניה, אנו מודים לו על תחית המתים. והרשימה ארוכה - תשע עשרה הודאות. "רופא חולי עמו ישראל" - אנחנו מודים לו על הבריאות שהעניק לנו. "ברוך אתה ה' מברך השנים" - אנו מודים לה' על שהוא מברך את האדמה ונותן לנו את התפוקה אותה היא מייצרת, כדי לספק את פרנסתנו. כל ברכה וברכה מביעה הכרת הטוב על ענין אחר.

אלא שכאשר אנו מגיעים לאחת הברכות, קשה לנו להבין על מה אנו מודים: "ברוך אתה ה' הקל הקדוש" - אם מודים אנו לה' על היותו קדוש, ניתן להסיק מזה שישנה תועלת כלשהיא שאנחנו מקבלים מכך, ועלינו להבין - איזו תועלת יש לנו מכך שהקב"ה הוא קדוש - על מה אנחנו אומרים תודה?

האין זה חבל? שלש פעמים ביום אנחנו מודים לה' על כך שהוא קדוש, ואנחנו כלל לא מבינים על מה אנחנו מודים! בכך אנחנו מחמיצים את תכליתה של הברכה! אתה קם מוקדם בבוקר ורץ לבית הכנסת - לפעמים עדיין חשוך בחוץ - ואז שוב בצהריים ושוב בערב, ואינך יודע מה אתה אומר. "תודה שאתה הקל הקדוש" - על מה אתה מכיר טובה?

הקל המושלם

אכן, אם חפצים אנו להבין ענין זה, השאלה הראשונה, עליה עלינו להשיב היא, מה פירוש המילה "קדוש"? והתשובה שאנו נותנים היא, שפירוש המילה קדוש הוא "מושלם".

מהי המשמעות שה' הוא "מושלם"? הפירוש הוא, שכל דבר טוב שניתן למצוא בעולם הזה, כל בחינה של טוב, קיים בה'. הבחינה המושלמת ביותר של חכמה, הבחינה

פוטנציאל אינסופי

כל יהודי הינו "חלק אלוך ממעל", וגדולתו היא כה אדירה, שאם היינו יכולים להבינה באמת, היינו עלולים לחשוב שגדולה זו היא אלקות בעצמה כביכול! ככל שננסה לתאר ולדמיין מהי אותה שלמות החבויה בכוחה של נשמת ישראל, אף פעם לא נצליח לשער אותה כראוי! קדושתם של ישראל גדולה כל כך, עד שהיה מקום לחשוב שקדושתנו שווה לקדושתו יתברך, עד שהקב"ה הוצרך לבוא ולומר, "לא, אני נעלה יותר מכם. קדושתכם היא אינסופית, אולם קדושתי גדולה עוד יותר מזה".

אין הכוונה לומר שאנחנו כבר מושלמים, אלא שבתוך נשמתנו טמונים הכח והיכולת להשיג שלמות אינסופית. "ושכנתי בתוכם" פירושו, שיש באדם פוטנציאל להשיג אצילות אינסופית, תהילה אינסופית, חכמה אינסופית ושלמות אינסופית. כמובן, אף אחד לא יחיה מספיק זמן כדי להוציא אל הפועל את כל תכונות הקדושה החבויות בתוך נשמתו, אך כל עוד אתה חי, יש בכחך להוציא אל הפועל את ההשתקפות האינסופית של שלמות הבורא יתברך. קדושה זו גדולה היא כל כך, עד שאם היית יכול לחיות לנצח, היית מוציא אל הפועל גדולה אינסופית.

איזהו קדוש?

כעת עלינו לשאול - מהו "קדוש"? להיות קדוש, אין פירושו להתענות ולומר הרבה פרקי תהילים. יתכן ודברים אלו גם כן כלולים בקדושה, זאת לא אוכל לומר לכם, אולם עצם ההגדרה של קדוש הוא אדם ששואף תמיד לעוד ועוד שלמות. הקב"ה מצווה אותנו "קדושים תהיו", והוא מצפה מכל אחד ואחד מאתנו להשלים את עצמו יותר ויותר. וזאת משום ש"כי קדוש אני ה' אלקיכם" - הוא מחכה לראות אותנו מוציאים מן הכח אל הפועל, את אותה שלמות שנטע בנו.

ומה עשה הקב"ה כדי לעזור לנו לממש בפועל חלק מגדולה זו? אחרי הכל, הוא ברא את העולם הזה, והוא ברא אותו עבורנו, ולכן אנו מבינים שעולמנו בנוי באופן כזה שמספק לנו אינספור הזדמנויות להשיג גדולה. ככל שנהיה מודעים וערניים בכל עת לפוטנציאל שלנו, נוכל להוציא מן הכח אל הפועל את אותה קדושה אינסופית - אלא שעלינו להיות מוכנים לשתף פעולה עם התכנית של הבורא יתברך, ולנצל את ההזדמנויות שהוא מזמין לנו.

עולם של נסיונות

כתב המסילת ישרים (פרק א): "כי כל עניני העולם הזה הנה הם נסיונות לאדם". "כל עניני" אין פירושו שיש פה ושם נסיונות. "כל" פירושו כל! הכל! הבעל הוא נסיון עבור אשתו, אשה היא נסיון עבור בעלה, ילדים הם נסיון, הורים הם נסיון, שכנים הם נסיון, מזג האוויר הוא נסיון, השמש היא נסיון, הירח הוא נסיון, המדרכה היא נסיון. אין דבר בעולם שאינו נסיון.

כי באמריקה אנחנו רגילים שכולם אומרים "כולנו בניו של האלקים". לכן ישנם יהודים רפורמים המתחברים יחד עם ארגוני זכויות המיעוטים, באמרם ש"כולנו בניו של האלקים". אבל זה מגוחך! זו אינה תורה! אתם, עם ישראל, בניו של השי"ת, ואל תטעו בענין. לא אכפת לנו מה אומר העולם בחוץ, אנחנו דבקים בתורתו של השי"ת, בה נאמר במפורש, "בנים אתם" - אתם בְּנֵי, ולא אף אחד אחר.

וכידוע, הבנים דומים להוריהם. כשהורים אציליים יותר, הבנים גם הם אציליים יותר. כאשר ההורים מוכשרים, הילדים גם כן מוכשרים. ומי אנחנו? אנחנו בניו של הקב"ה, האחד והיחיד, השלם בכל מיני שלמויות. חלק משלמותו של אבינו שבשמים, נמצאת בנו, בניו, ועל כן, ככל שגדלה השגתנו בגדולת שלמותו יתברך, כך אנחנו מבינים את גודל השלמות הטמונה בנו.

לכן אנחנו מברכים "ברוך אתה ה' הקל הקדוש". מודים אנו לך על קדושתך ושלמותך, כי ככל שאתה קדוש ושלם יותר, כך אנו קדושים ושלמים יותר.

כעת אנחנו מתחילים להבין לפחות משהו על הכרת הטוב שיש לנו על קדושתו יתברך; זו מתנה נפלאה, מהגדולות ביותר שהעניק ה' לעמו - "ושכנתי בתוכם" - הקב"ה כביכול נתן בנו משהו מקדושתו, וכך זוכים אנו להשיג גדולה אינסופית.

"יכול כמוני?"

כמובן שדברים אלו דורשים ביאור רב, שכן לעולם לא נוכל להבין מה כוללת שלמותו האינסופית של השי"ת. כל מה שנוכל לומר הוא, שבוודאי יש לו גדולה ותפארת, וגדולתו ותפארתו הן אינסופיות. יש לו חכמה, וחכמתו היא אינסופית. יש לו שלמות מכל סוג, ושלמותו היא אינסופית. ומכיון שלקב"ה אין גבול ואין תכלית, כיון שגדולתו היא אינסופית, פירושו של דבר הוא, שאותה גדולה שנתן הבורא יתברך בעמו, באמצעות ה"שכנתי בתוכם", גם היא אינסופית.

אולי תחשבו שדברי הם דברי גוזמא, אולם מדברי חכמינו ז"ל נוכל ללמוד שזו אינה גוזמא כלל וכלל. בתחילת פרשת קדושים, ציוותה אותנו התורה, "קְדָשִׁים תִּהְיוּ" (ויקרא יט, ב). ועל זה אמרו במדרש רבה (כד, ט), "יכול כמוני?" - הייתי חושב שהבן ישראל נצטווה להיות קדוש כמו ה', 'תִּלְמֹד לומר, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי, קְדָשְׁתִּי לְמַעַלָּה מְקְדָשְׁתֶּם".

השומעים אתם! איזו הווא אמינא היא זו?! הייתי חושב אולי לומר שאנחנו קדושים כמו שהוא קדוש! מי יכול היה לחשוב כך?! אולם כך מבואר בדרשת חז"ל, שקדושתם ושלמותם של ישראל גדולה עד כדי כך, שהקב"ה מצא צורך ללמדנו שקדושתו היא למעלה מקדושתנו.

הספרים, ואף פעם אינו נוטל ממנו ספר, הוא מחמיץ את אחד הנסיונות החשובים של העולם הזה. כאשר יהודי פותח ספר וקורא את המילים הקדושות, זה מקדש אותו - קדושת האותיות נכנסת אל תוך נשמתו. מי שאומר את המילים בפיו - הרי זה משובת. כאשר אדם אומר דברי תורה בפיו, זה בוודאי הופך אותו לקדוש יותר.

כאשר אדם עוסק בספרי מוסר המרוממים את דעתו ביתר קלות - כגון חובות הלבבות, שערי תשובה ומסילת ישרים, אין ספק שהוא נעשה קדוש יותר. הנשמה שלו מתעלה עוד ועוד עם כל דקה שעוברת. אפשר אפילו להרגיש את זה, כיצד הלימוד גורם לנו להשתנות. כאשר יהודי משתדל לשפר את דרכיו על ידי לימוד המוסר ועבודה עצמית, הוא מתרומם ומתעלה. כמובן שלימוד ההלכה הוא חשוב ביותר; כך גם לימוד גמרא בעיון. כל ספר שתלמד, מהווה סולם של עליה עבורך, שעל ידו תוכל להשיג גדולה.

הבית היהודי

אכן, דרכה של האשה שונה מדרכו של האיש - האשה משיגה שלמות מכח משפחתה. היא מגדלת את ילדיה, ומשקיעה בהם מאמץ רב; לא רק מאמץ - היא מחדירה בהם קדושה. בכחה של האם לחנך את ילדיה לאמונה ויראת שמים, וכמו שאמר דוד המלך על אמו, "אֲנִי עֲבָדְךָ בְּן־אֶמְתָּךְ" (תהלים קטז, טז). גם שלמה המלך למד מעיד כי למד מאמו - "וְאֵל תִּטֵּשׁ תּוֹרַת אִמִּי" (משלי א, ח). כן, חוץ מזה שגידלה אותו, אמו של שלמה המלך עוררה בבנה עוד ועוד קדושה מדי יום ביומו. האם, שמטבעה אוהבת את ילדיה יותר מאשר האב, נושאת תפקיד גדול יותר בבית מזה של בעלה. באמצעות גידול הילדים על פי התורה, האמא מחדירה את הקדושה בילדיה ובעצמה בו בזמן.

הקשר בין איש לאשתו הוא כמובן אחת ההזדמנויות הגדולות להשיג שלמות. הם מספקים אחד לשני נסיונות כל הזמן, והתכלית היא להוציא אל הפועל עוד ועוד קדושה, ככל שחולפות השנים. פעמים רבות ישנה נטייה ביניהם לא להסכים על כל דבר, ובכל זאת, כל אחד מנסה לנהוג ולדבר בעדינות וברוגע, לשלוט בעצמו, ולוותר לשני ככל האפשר.

זה לא קל; לא קל בכלל, אבל אין ספק שהשכינה שורה בבית כפי מאמצי בני הבית, וחיים של עבודה כזו, הופכים את בני הבית לקדושים. אמנם זה לא קל, אבל השכר הוא אינסופי, כי השכינה שורה לא רק בבתיהם, אלא בגופם.

אולם עלינו להבין זאת, שכן אנו רגילים לפרש את המילה "נסיון" כניסוי או מבחן, אולם יש לשאול, מדוע זקוק הקב"ה לניסוי? מדענים ורופאים צריכים לערוך ניסויים, כי הם אינם יודעים דבר ללא הניסוי, וגם לאחריו הם לא יודעים הרבה. אבל מדוע צריך הקב"ה לערוך ניסוי או מבחן, הלא הוא יודע הכל?! וכמו שכתב הרמב"ם, על אף שיש בידינו את כח הבחירה, מכל מקום ה' יודע את העתיד. אז לשם מה הוא צריך לנסות אותנו?

התשובה היא, שניסיון אין פירושו ניסוי או מבחן. "נסיון" נגזר מהשורש "נ.ש.א." - להינשא והתרומם. "נס" הוא דגל גבוה. "וְהֶאֱלָקִים נֶסָה אֶת אַבְרָהָם" פירוש שה' הרים את אברהם באמצעות ניסיון. העמדתנו בפני ניסיון, היא דרכו של הקב"ה להוציא מהכח אל הפועל את כל הגדולה הטמונה בנו. הנסיונות מוציאים מאיתנו את הקדושה הפוטנציאלית, במידה גדולה הרבה יותר מה שהיה לנו קודם לכן.

עולם של הזדמנויות

אנו לומדים כעת שכל מה שמתרחש עמנו בעולם, נועד כדי לעורר את השלמות החבויה בתוכנו. כמובן שכדי לראות כיצד אוכל להשיג שלמות מאירוע זה או מחפץ פלוני, דרושה מעט הכנה ומחשבה, אבל תמיד ישנן הזדמנויות בחיינו לבחור בגדולה.

כמה הזדמנויות? אין סוף! ילדים יכולים לנצל את הוריהם כהזדמנות לגדול, וכן להיפך - הורים יכולים לנצל את ילדיהם. הורים הם הזדמנות כבירה להשיג שלמות. כאשר הבנים מכבדים את הוריהם כראוי, וגם שלא בנוכחותם - הם חושבים עליהם, בזה הם הופכים למושלמים יותר ויותר.

כל יהודי הוא הזדמנות עבורך להשיג שלמות. כל יהודי הוא נסיון עבורך. אם יהודי חולף על פניך ברחוב, והדבר אינו עושה עליך שום רושם, החמצת הזדמנות. עבר כאן יהודי! יהודי הוא בית המקדש, וכעת עבר כאן בית המקדש! מאידך, כאשר אתה רואה יהודי שומר תורה ומצוות, ואתה מצליח לגייס כלפיו מידה מסוימת של רגשי כבוד, עליך לדעת שכעת עמדת בנסיון. זהו נסיון שנועד להוציא אל הפועל את הגדולה הקיימת בך, וכאשר אתה עומד בו בהצלחה - אתה נעשה יותר ויותר קדוש!

לימוד התורה

עבור האיש, ספרי הקודש על המדף הם נסיון. הם נועדו כדי שתנצל אותם. כאשר יהודי עובר על יד ארון

ניתן להשיג ספרי רבינו בחנויות ספרי קודש ואצל המפיצים:

ספר שערי אורה-ועדי מוסר, ספר לב אביגדור-עבודת האדם בקניני השלמות מכתב יד: קולמוס 072-244-1670

תפילת אביגדור-פירוש וביאור על התפילה מכתב יד: אזל מן השוק

"וְרֵאִיתֶם אֹתוֹ וְזָכַרְתֶּם", צריכים לראות את הציצית ולזכור את המצוות. חשוב על שעטנז, חשוב על שמירת הלשון, חשוב על ריבית. מה שזה לא יהיה, חשוב על משהו. אתה מוקף בציציות מכל עבר, וזו עבודה גדולה. אולם פעם בכמה זמן, חשוב קצת על הענין הזה - זוהי מטרת הציצית. כאשר אנו חושבים את המחשבות הללו, נוכל למצוא את הגדולה הטמונה בנו.

לעורר את הגדולה

עלינו לדעת, שנושא זה הוא רק ההתחלה; זוהי רק הקדמה למערכת נפלאה ביותר של לימוד והתרגלות כיצד להשיג את השלמות של "ושכנתי בתוכם", שכן אין גבול לשלמות אותה מסוגלים אנו להשיג.

בתוך כל אחד ואחד מאתנו נמצא מעיין אינסופי של שלמות, ומי שחי את חייו בלי השאיפה והכמיהה לשלמות, טועה טעות טרגית; הוא מבזבז את חייו בעולם הזה. אם אינך שואף ומשתדל להיות טוב יותר, ותחת זאת אתה שבע-רצון ממצבך, וממשיך הלאה כפי שאתה - זו טרגדיה של ממש. איזו סיבה יש להמשיך לחיות אם לא בשביל להיות טובים יותר ויותר?

הקב"ה ממתין ומצפה לנו. הוא נטע בנו שלמות אינסופית במטרה שינצלו אותה. הקב"ה נפח בך את קדושתו, ועל ידי השתדלותך להגיע אל אותה גדולה, אתה מוציא אותה מן הכח אל הפועל, ובונה בעצמך בית מקדש פרטי. אתה מעורר בתוכך את הקדושה האינסופית שנטע בך הבורא יתברך, ומגשים את רצונו וכוונתו יתברך - "וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם".

שבת שלום ומבורך!

בואו נהיה מעשיים

רואים את הקדושה

בבנית המשכן, למדנו את הלימוד הנצחי, שהשי"ת שוכן בתוך גופו של כל אחד ואחד מישראל. גופו של היהודי ניחן בפוטנציאל לקדושה אינסופית, וכל מצווה, כל הזדמנות לגדולה, מוציאה מן הכח אל הפועל עוד ועוד מהקדושה הזו.

בלי נדר, בשבוע הקרוב, שלש פעמים ביום, כאשר אראה יהודי שומר תורה ומצוות, אתבונן בכך שהשי"ת שוכן בקרבנו, ובכך הוא קדוש בקדושה אינסופית.

עולמו של הבורא

ההזדמנויות להשיג שלמות נמצאות גם מחוץ לבית. עלינו לדעת שהקב"ה ברא ועיצב את עולמו באופן שנוכל ללמוד ולהתחנך ממנו. ולכן, כאשר אתה יוצא החוצה ומרגיש את מזג האוויר הנעים, רואה את השמים הכחולים, העצים הנאים, עליך לחשוב על כך שהמטרה של כל זה הוא לעורר בקרבך הערכה מסוימת לגדולתו של ה' יתברך, ולהודות לו על חסדיו, ה', איזה עולם יפה נתת לי! זוהי עבודת חיים, ללמוד כיצד להעריך את החסד והחכמה שמסביבך.

כאשר אתה מרגיש שמחה מאיזה דבר בעולם ונהנה ממנו, נצל זאת כדי לרומם את עצמך. אתה נהנה לישון? תאמר לה', "תודה לך ה' על השינה שנתת לי! תודה על הכרית". אתה צריך להנות מבריאותך, ולהודות על כך לקב"ה. כל דבר הקיים בעולם הזה נברא במטרה להוות ניסיון עבורך, נסיון שמטרתו להוציא מן הכח אל הפועל את השלמות הטמונה בך.

אשר קדשנו במצוותיו

מצוות! אי אפשר לדלג עליהם! כמובן שכל מצוה מקדשת את האדם. בכל פעם שאתה מקיים מצוה, אתה הופך לאדם קדוש יותר. יהודי זקן הוא קדוש יותר מיהודי צעיר, משום שהוא קיים יותר מצוות, וזה מצטבר; הקדושה ששיג האדם בכל מצוה שהוא מקיים, אינה הולכת לאיבוד.

לכן אנחנו מודים לקב"ה ומברכים, "אשר קדשנו במצוותיו" - תודה שנתת לנו מתנה כה נהדרת, את היכולת להתקדש באמצעות קיום מצוותיך. אנחנו כל כך שמחים, כל כך אסירי תודה לך על הזדמנויות אלו!

אדם שמנצל את המזוזה שבפתח ביתו, זו תוספת נהדרת של קדושה. אל תחלוף על פני המזוזה כפי שעושים זאת בני אדם, חולפים ומנשקים. תחשוב על מה שכתוב במזוזה. ה' אחד! ה' הוא הכל! הוא הבורא. הוא ברא את העולם הזה יש מאין והוא אלקינו, הוא שלנו. הקב"ה, בכבודו ובעצמו, הכריז שהוא שייך לעם ישראל. אדון כל העולמים הוא שלנו! חשוב על המחשבות האלו כשאתה עובר ליד המזוזה.

כאשר אתה מניח תפילין, חשוב על מה שכתוב בהם - זוהי עבודה חשובה ביותר. וציצית! הקדושה ששיגים על ידי הציצית אינה מוגבלת רק למי שלובש אותם. אשה הרואה את ציציותיו של בעלה או בנה, ואפילו של ילד קטן ההולך ברחוב, שתחשוב על זה. הציציות הם ניסיון עבורך, ומי שאינו חושב עליהם, נכשל בנסיון. הסתכל מדי פעם על הציצית - שלך או של מישהו אחר - וחשוב

תועלת והנאה כביכול, לא כאדון השומע בקשת עבדו בלי הנאה רק מפני מדת ישרו, אלא כאדון הנהנה מדברי עבדו ושמו לראותו. ואמר תחילה **ברחמים** שהוא הרגש הבא מחולשת המבקש וצרכו, ואחר כך הולך מקל אל הכבד ומבקש שיקבל ה' תפילתנו גם **ברצון** [רצון משורש רץ, שמניע עצמו לקראת הדבר שיש לו חשק בו], שתהיה לו יתברך ממנה נחת רוח.

מתוך תשובות שהשיב הרב זצ"ל לשואלים

שאלה:

מדוע הציונים מאפשרים למעל חצי מיליון גויים רוסיים להיכנס לישראל כיהודים מזויפים?

תשובה:

תצטרך לכתוב להם מכתב ולשאל אותם. זה מה שאני עשיתי.

אולם עליך לדעת שהם אינם עושים שום דבר מעצמם. הקב"ה עושה זאת כדי להודיע לנו - כדי להבהיר לנו לחלוטין - שהציונים מנסים להשמיד את העם היהודי.

עליך לדעת שכאשר הרשעים שולטים, הם מביאים חורבן על העולם, וכשהצדיקים שולטים, הכל מסודר על הצד היותר טוב. חשוב מאוד שנפנים שהרשעים הורסים את העולם. והם הורסים את העולם גם בדרכים אחרות - עוד הרבה דרכים. לא רק שהם מציפים את ארץ ישראל בגויים, הם עושים עוד דברים נוראיים בארץ ישראל.

מה שהכנסת חוקקה זה לא מכבר - איני רוצה להגיד זאת בפומבי, כי יש דברים שלא ראוי להזכירם בפומבי. אבל הדברים שהם נתנו רשות לעשות - הדברים הנוראיים שהפכו ל"חוקיים" - זה הרס. אז עבורנו, הלך הוא פשוט. חשוב לנו לדעת - להכיר באמת - שהרשעים הורסים ומשחיתים את העולם.

ולפיכך, כאשר אתה מתפלל תפילת שמונה עשרה, תכוון היטב כאשר אתה מבקש, "וְלַמְלָאֲשֵׁינִים אֵל תְּהִי תְקוּהָה, וְכָל הַרְשָׁעָה כְּרָגַע תֵּאבֵד". כאשר אתה אומר מילים אלו, תחשוב, "ה', הרוס בבקשה את מפלגת מר"צ". שהקב"ה יהרוס את בית המשפט העליון. שהקב"ה יהרוס - איני רוצה להזכיר את שמותיהם של הרשעים הללו, אבל שה' יהרוס את כולם.

התפלל כך בכוונה - מתוך הרגשה אמיתית. זה פחות או יותר כל מה שבכוונך לעשות לעת עתה. מלבד, כמובן, לתמוך בישיבות בארץ ישראל.

פרושים וביאורים על סדר התפילה

מתוך ספר תפלת אביגדור - פירוש התפילה מאת רבינו זצ"ל

שמע קולנו - ברכה זו מיוחדת לענין התפילה, כי היא בקשה שתתקבלנה התפילות, והודאה על קבלת התפילות. הנה היה יכול להתחיל ה' אלקינו חוס ורחם וכו', ולמה הקדים בתיבות שמע קולנו? אלא מפני שהצלחת התפילה תלויה במדת האמונה אשר בה, ולכן הוצרך המתפלל לצייר בשכלו ציור מוחש איך שהוא עומד לפני המלך וצועק בקול, והוא יתברך מאזין לדבריו בהקשבה גדולה.

וכתב בספר מסילת ישרים (פי"ט), "שיסתכל האדם ויתבונן היטב וכו' שהוא עומד ממש לפני הבורא יתברך שמו אף על פי שאין עינו של אדם רואהו. ותראה כי זה הוא היותר קשה שיצטייר בלב האדם ציור אמתי, יען אין החוש עוזר לזה כלל, אמנם מי שהוא בעל שכל נכון, במעט התבוננות ושימת לב יוכל לקבוע בלבו אמיתת הדבר איך הוא בא ונושא ונותן ממש עמו יתברך, ולפניו הוא מתחנן, ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שמו מאזין לו מקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו, ורעהו מקשיב ושומע אליו".

לכן אמר **שמע** להרגיש שיש כאן שמיעה ממשית, ואמר **קולנו** להרגיש שאין זה הגיון שכלי לבד אלא השמעת קול ממש, כי אף שהקדוש ברוך הוא שומע גם הגיוני הלב, אמנם הרגשתינו שיש שומע תגדל כשיש קול ממשי.

ה' אלקינו - לא אמר כך בכל הברכות, כי כאן אנו מדברים על התפילה, ואנו אומרים כי כל תפילותינו אינן אלא לה' [השם של אלקי ישראל] המיוחד לעמו ישראל, וגם אנו רוצים בזה לעורר רחמי ה' כי הוא אלקינו, והוא שלנו ואנו שלו.

חוס ורחם עלינו - חוס ראוי לומר אפילו על דבר שאין אוהבים אותו כלל, אלא נמנעים מלהשחיתו מפני שהוא דבר שיש בו תועלת או חשיבות מה, כמו שאדם חס על הכלי לא מפני שמרחם עליו אלא מפני שיש הפסד בכלוי דבר מועיל ושנעשה במלאכת אומנות. ולכן כתוב (יונה ד, יא), "ואני לא אחוס על ניווה", ולא אמר ארחם. כי רחמים בלשון הקודש קרובים אל רחים בארמית, שהוא אהבה.

ואחר שאמר חוס, הולך מקל אל הכבד ומבקש גם כן **ורחם עלינו**, שהוא רגש קרוב של האהבה.

וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו - אף על פי שכבר אמר שמע קולנו, הוסיף לבקש שיקבל ה' את תפלתנו כמו דורון וקרוב, ולכן אמר וקבל שהוא מורה על קבלת